

Панасюк В.В.

здобувач вищої освіти ступеня бакалавр ННІ №3 НАВС

науковий керівник: **Гузенко Є.В.**, старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки ННІ №3 НАВС, кандидат психологічних наук.

НЕБЕЗПЕКА ТА ЇЇ ВИДИ У СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах розвитку суспільства досить важко усунути фактор небезпеки із професійної діяльності співробітників правоохоронних органів. Ураховуючи її спрямованість на охорону правопорядку та боротьбу зі злочинністю, професійний ризик завжди був і є складовим елементом.

Небезпека(danger) – це явища, процеси, об’єкти, які здатні за певних умов завдати шкоди здоров’ю людини як відразу, так і в майбутньому, тобто викликати небажані наслідки.

Небезпека в діяльності працівника поліції – це обставини, за якими поведінка правопорушників, дія стихійних природних сил, техногенна аварія чи катастрофа тощо можуть завдати йому фізичної або психічної шкоди, призвести до нещасного випадку, можливо загибелі.

Небезпека може бути:

- реальною, коли внаслідок певної оперативно-службової ситуації виникає загроза життю та здоров’ю працівника;
- уявною, пов’язаною з перебільшенням чи хибною оцінкою негативних якостей ситуації, поведінки конкретних осіб;
- потенційною, що може виникнути при будь-якому можливому контакті з негативними якостями об’єктів чи суб’єктів ситуації;
- провокаційною – як наслідок прояву окремих особистісних негативних якостей працівника (агресивність, грубість, жорстокість тощо) і відповідної протиправної реакції на них з боку інших осіб;

Зазначено, що працівники, у яких є страх перед нещасним випадком, потрапляють у неприємності частіше, ніж ті, хто орієнтований на досягнення успіхів у своїй діяльності.

Керівники служб та підрозділів повинні своєчасно виявляти осіб, схильних до небезпек, і вживати запобіжних заходів.

Розпізнання та уникнення небезпечних ситуацій, які можуть призвести до нещасних випадків, залежить у першу чергу від уміння працівників поліції швидко, з високою ймовірністю оцінювати обстановку та діагностувати

небезпечний стан підозрілої особи для оточуючих або причетність її до кримінального середовища.

Як правило, небезпечними для оточуючих, у тому числі і для працівників поліції, є сп'янілі, наркотично збуджені особи, та особи, які мають психічні аномалії.

Характерними ознаками стану сп'яніння людини є почервоніння її обличчя, важка та некоординована хода, підвищене слиновиділення, уповільненість реакцій, порушення організації та змісту мовлення, розв'язна поведінка, тремтіння рук та інші.

Під впливом наркотичних речовин виникає стан наркотичного збудження, якому притаманна застигла міміка або її неадекватна гіперактивність, а також бліде обличчя, зміна просвіту зіниць та їх значне зволоження, різка загальмованість рухів, безпричинний сміх. Особливо небезпечним у наркоманів є стан, який спричиняє підвищену агресивність, жорстокість тощо.

Небезпечною, як правило, є поведінка осіб з психічними аномаліями та розладами (маніакально-депресивний психоз, шизофренія, епілепсія, психопатія), для яких є притаманними деградація чи звуження свідомості з проявом агресивності, жорстокості та інших неадекватних реакцій.

Працівники поліції повинні володіти навичками визначення намірів осіб, що підозрюються та перевіряються, щоб завчасно убезпечити себе від нещасних випадків.

Значна кількість раніше засуджених осіб приховують свою причетність до кримінального світу. Розпізнати таких осіб можна за їх мовними особливостями (жаргоном, повною відсутністю інтересу до політики, мистецтва, науки при одночасній глибокій обізнаності у чинному законодавстві, застосуванні прізвиськ), зовнішністю (татуювання, жестикуляція), поведінковими реакціями (підвищена агресивність і неадекватність реакцій на незначні зауваження та критику, імпульсивність, нестриманість у мові й рухах та ін.).

Серед жестів (невербальних засобів спілкування) інформативними щодо нещирості позиції є:

- прикриття рота рукою з одночасним прикладанням великого пальця до щоки;
- короткі доторкання до різних частин носа;
- часті нервові потирання віків;
- відтягування комірця від шиї;
- часте пригладжування волосся на голові;
- маніпуляція якимись предметами та ін.

Має значення наявність фізіологічних проявів: потіння, зміна кольору обличчя, прискорення дихання і пульсу, тремтіння рук і пальців

Посилення ворожості у намірах особи щодо працівника поліції проявляється у концентрації погляду, зміні кольору обличчя, захисній або агресивній позиції, нервовому стисненні кулаків тощо.

При перевірці підозрілої особи слід звертати увагу на положення тулуба або ніг, тому що правопорушник підсвідомо намагається розташувати зброю подалі від працівника міліції та ближче до провідної руки для зручності можливого її використання. Це ж стосується і будь-яких інших предметів, які можна використовувати з агресивними намірами.

Безпека життя і здоров'я працівників у небезпечних ситуаціях залежить від таких факторів:

1. професійно-психологічної підготовленості;
2. фізичної та технологічної підготовленості до просторового контакту з правопорушниками;
3. вміння використовувати предмети екіпіровки та вогнепальну зброю.

Безпека життя і здоров'я працівників в умовах безпосереднього протистояння з правопорушником або в інших небезпечних ситуаціях значною мірою залежить також від їх фізичного стану та технологічної підготовленості.

Працівник має добре володіти такими якостями, як фізична сила, швидкість рухів, гнучкість, незвичність і несподіваність дій, досконала техніка бою.

Як свідчить аналіз нещасних випадків, загибель та поранення працівників поліції у небезпечних ситуаціях має місце у разі невикористання або некваліфікованого використання ними предметів екіпіровки та засобів захисної дії. За даними міжнародної поліцейської асоціації, третина випадків загибелі поліцейських зумовлена свідомим ігноруванням носіння бронежилетів у небезпечних ситуаціях.

Забезпечення працівником особистої безпеки у службових та позаслужбових ситуаціях може зумовлюватись умілим використанням підручних предметів (дріт, мотузка, пісок, палиці, арматура, каміння та інші предмети), а також вогнепальної зброї, яке ґрунтується на досконалому знанні нормативних актів, стрілецькій підготовленості та психологічній установці.

Отже, співробітники правоохоронних органів у всіх країнах наражають себе на серйозний ризик на службі. Наприклад в Україні, згідно з офіційною статистикою, робота поліцейського займає 2 місце серед найнебезпечніших професій. Такі показники нас дуже засмучують.

Список використаних джерел:

1. Суббот А. І. Теоретико-правові основи безпеки діяльності організації та її працівників – Держава і право. – 2012.
2. Грибан В.Г., Негодченко О.В. - Охорона праці в органах внутрішніх справ— Центр учбової літератури, 2009. — 336 с.
3. Заплатинский В. М. ”Терминология науки о безопасности”. – 2006.